

Közigazgatás vagy rendészet? A Kiss Mihály kontra Falcsik Dezső vita 1896-ban

SALLAI János

A tudományos közélet természetes jelensége, hogy a kutatók, a tudomány művelői az elméleti és a gyakorlati jelenségekről, problémákról diskurzust folytatnak. Ennek egyik formája, amikor álláspontjaikat egy tudományos folyóirat hasábjain vitatják meg. Ez történt a rendészet kontra közigazgatás tekintetében is, amikor Kiss Mihály a Magyar Közigazgatás című folyóirat lapjain, annak 1896. május 3-i számában megjelent írásában kifejtette, hogy a közigazgatás a rendészetből fejlődött ki, és a rendészetelmélet tárgyalása vezetett a közigazgatási jog elméleti alapjainak felismeréséhez. Véleménye szerint a rendészet és a közigazgatás is az állam szervezeti cselekvősége, a közigazgatás fogalmi köre azonban bővebb, mint a rendészeté, továbbá megállapítása szerint a közigazgatásnak van rendszere, de a rendészet maga nem közigazgatás, van ugyan igazgatása, azonban a rendészet követi a közigazgatást. Kiss Mihály írására Falcsik Dezső a következőként reflektált: „a rendészet a közigazgatás egyik ága, amely megelőző állami tevékenység hártja el amaz akadályokat, melyek az állam célok elérését veszélyeztetik.” S bár mindkét szerző azonos forrásokra utal, a rendészet kapcsán mégis ellentétes következtetésekre jutottak. A vita a Magyar Közigazgatás lapjain ugyan lezárult, de a szakmai közéletben, mint a bűvópatak, azóta is folyamatosan jelen van.

Mint minden újdonság, a rendészet is kereste helyét. A 19. század második felében több alkalommal vitáztak a jog és közigazgatás jeles művelői. Lorenz von Stein óta tudjuk, hogy „Az államigazgatás egyik ágában sem szükséges annyira a lehetőség tiszta fogalom meghatározás, mint a közrendészetnél, mert történeti okokból egy részben sem uralkodott a felfogásban annyi zavar, mint ebben.”¹

A francia mintára szerveződött német (porosz) rendőrségek² forrásai közül is elsődlegesnek tartom a porosz *Allgemeines Landrecht*³ 1794-ben való megalkotását, amely azóta is meghatározza a német rendészetfelfogás tartalmát. Eszerint „A rendészet feladata, a köznyugalom, közbiztonság és a közrend biztosítása, továbbá a közönséget és annak egyes tagjait fenyegető veszélyek elhárítása érdekében a szükséges intézkedéseket megtegye. [Sic!]” Ez a fogalom az adott időszakban előremutató volt, mivel a rendészet hatáskörét a veszélyelhárításra szűkítette. A későbbiekben többek között Robert Mohl: *Die Polizey-*

1 Stein (1871) 104–109.

2 Poroszországban 1713-ban I. Frigyes alapította meg a rendőrséget, és a fő hangsúlyt a biztonságra, jólétre helyezte. Ezt követően II. Frigyes francia mintára 1741-ben állami rendőrséget állított fel Berlinben, és vezetőjévé a „Polizeidirektor”-t tette meg. Ezt a példát később több német városban követték.

3 *Allgemeines Landrecht für die Preussischen Staaten*, a porosz polgári törvénykönyv (1794).

wissenschaft⁴ több kiadást megért munkája szolgált forrásul a téma magyar művelőinek, amelyben a közrendészet-tudományt és a közrendészet-intézetet szűkebb értelemben tárgyalja, továbbá megkülönbözteti a megelőző igazságügyi intézettől. Véleménye szerint: „A rendészet illetőleg rendőrrjog mindazon állami intézménynek és szabályoknak a foglalata, melyeknek célja megóvni a társadalmat azon akadályoktól és bajoktól, melyek az emberi erők sokoldalú fejlődését gátolnák ott, ahol az egyesek ereje azokat előmozdítani vagy éppen nem vagy csak tökéletlenül képes.”⁵ Ezenfelül Robert Mohl a rendőrség feladatait is meghatározza: „a rendőrség feladata pedig mindazon intézményeket megvalósítani és azon intézkedéseket megtenni, amelyek által a bűntettek és vétségek eleje vétethetik.”⁶

A már fentebb idézett jogtudós, Lorenz von Stein szerint: „Rendészet mindaz a forma, amelyen keresztül a kormány az igazgatásba beavatkozik, illetve a rendészet a közigazgatásnak egy része.” A biztonsági rendészet „a beligazgatásnak feladata és joga, a személyes szabadságot általában, tilalmi és rendszabályai által ott korlátozni, hol ennek részéről, az általános biztonsági állapotot veszély fenyegeti”. A biztonsági rendszert két elem alkotja: a felsőbb biztonsági rendészet és a magánrendészet. A felsőbb biztonsági rendészet területe azon eseményeket foglalja magában, amikor a bármilyen módon összegyűlt emberek hordozzák magukban a veszélyforrást, például egyletek, gyülekezetek, népszavargás, illetve kivételes állapot (forradalom, háború) stb. A magánrendészet (vagy alsóbb rendészet) esetében ezzel szemben egy adott személy válik veszélyessé. Az igazgatásrendészet „valamely a közület vagy egyesek bizonyos életviszonyát fenyegető egyes cselekvésre vonatkozik”. Az igazgatásrendészet fő feladata – Stein szerint – a közélet valamely területének oltalmazása, védelme, amely az igazgatás minden ágában a tevékenység rendészeti részét képezi. Így léteznek: népességi, egészségügyi, út-, posta-, erdészeti stb. rendészet.

Osztrák területről Joseph von Sonnenfels említhető meg, aki a *kameralisztika* és a *Policeywissenschaft* jeles képviselője volt. Jelentősek még a rendészetre vonatkozó nézetei. Szerinte „a rendőrség köteles pontosan tájékozódni valamennyi (társadalmi) rend és közület (község) erejéről, hogy e tájékozottság birtokában, ha bármelyik ezek közül gyanús nagyságra tenne szert, képes legyen azt a körülményeknek megfelelő korlátok közé visszazsorítani”.⁷

A fenti német, osztrák példák a magyar rendészettudomány úttörőire, későbbi művelőire is hatással voltak. Ugyanakkor határozottan kijelenthető, hogy Magyarországon a feudális abszolutizmus időszakára jellemző „rendőrállam”⁸ – mint a rendé-

4 Mohl (1832)

5 Mohl (1866) 193.

6 Uo. 190.

7 Koi (2013) 47.

8 Az oly államot, mely eredetileg az állam és az alattvalók jóléte és biztonsága céljából előzetes intézkedéseiben oly messze megy, hogy a hatóságok diszkréciójára bízott ezen intézkedések az alattvalók magánéletét, sőt a magasabb cél ürügye alatt egyéni szabadságát is lépten-nyomon zaklatásoknak teszik ki, rendőrállamnak szokás nevezni. Ezen államfaj az úgynevezett felvilágosodott abszolutizmus rendszerének terméke, azonban más, még demokratikus köz-társasági államformával kapcsolatban is meg jelenhetik. A rendőrállamban mindenki és minden gyanús, a hatóságok folyton rémképeket, összeesküvéseket látnak, az alattvaló lépseit figyelemmel kísérik, őt a legjelentéktelenebb jelnél felügyelet alá veszik, kémekkel környezik. Másrészt a hatóság mindenhatóságába vetett hit arra szoktatja az alattvalókat, hogy a legcsekélyebb, még családi ügyeikben is, a hatóság közreműködését, tanácsát, közbenjárását kérik ki, ami más alkalommal a hatóságot feljogosítja az egyéni élet legbensőbb részletei tárgyában való intézkedésre.

szettudomány tárgya –, nem fejlődött ki, mivel hazánkban a rendészeti jellegű közigazgatásból döntően hiányzott a „jóléti rendészet”.

A magyar rendészetelmélet művelői, úttörői kezdetben főként Lorenz von Stein munkáit vették alapul, és többnyire rá hivatkoztak, ezért is érdekes az alábbi vita napvilágra kerülése.

A rendészet kontra közigazgatás vita,⁹ amely a *Magyar Közigazgatás* című folyóirat 1896. május 3-i számában¹⁰ vette kezdetét, ahol Kiss Mihály írásában kifejtette, hogy az egyik legfontosabb fogalom a rendészet, amelynek tisztázása nagyon nehéz feladat. (Lásd Lorenz von Stein munkáit.) Véleménye szerint a közigazgatás a rendészetből fejlődött ki, és a rendészetelmélet tárgyalása vezetett a közigazgatási jog elméleti alapjainak felismeréséhez. Fontosnak tartom megemlíteni, hogy hazánk történetében a rendészet kialakulása döntően a 19. század második felére esett. Ennek első jele a törvényhozásban 1840-re datálható, amikor is megszületett a mezei rendőrségről szóló törvény. Ezzel a törvénnyel foglalkozik Zsoldos Ignác akadémikus, jogtudós, aki a szolgabírói hivatalról szóló művében¹¹ a következőket írta a rendről, rendőrségről: „*Rend magában fenn nem tartódik, annak fenn kell tartatnia. Kik a rend fenntartásában felvigyáznak, s a rendbontókat – törvény szabta büntetéseik elvétele végett – bejelentik: rendőrnek neveztetnek. A rendőrség tehát minden jól rendezett polgárzatok egyik fő kelléke, s van is minden művelt országban.*”¹² Kiss Mihály véleménye szerint a rendészet és a közigazgatás is az állam „szervezeti cselekvősége”,¹³ a közigazgatás fogalmi köre azonban bővebb, mint a rendészeté, továbbá megállapítása szerint a közigazgatásnak van rendészete, de a rendészet maga nem közigazgatás, van ugyan igazgatása, azonban a rendészet követi a közigazgatást.¹⁴ Továbbá szerinte a múltban a rendészet elméletét azon megközelítés alapján próbálták leírni, mely szerint a rendészet „*a negatív irányban kifejtett működés, valamint a kényszerjog érvényesítése*”.¹⁵

Kiss Mihály a rendészet és az igazgatás fogalmi megkülönböztetéséhez a *veszély* fogalmát használta fel. A társadalomra, a fejlődésre ugyanis az emberi cselekvés vagy mulasztás jelenthet veszélyt, amellyel szemben a közszervezetnek fel kell lépnie. Kiss szerint „*hogy a közfejlődés rendes menete biztosítva legyen, hogy azon munka, melyet a közszervezet a kifejlődés érdekében kifejt, valóban sikerre vezessen: ehhez egy különös államszervezeti tevékenységre van szükség. Ezen különös államszervezeti tevékenység nem lehet azonos a közigazgatással. Hiszen a közfejlődés érdekében a közszervezet által kifejtett cselekvőség: ez a közigazgatás. Tehát a közigazgatás működésének sikerét veszélyeztető emberi cselekvőség vagy mulasztás az államszervezetet egy másik külön feladattal terheli meg.*

9 *Magyar Közigazgatás*, 1896. 18. sz. 4–5.

10 Mivel a folyóirat csak archiváltan, néhány közkönyvtárban férhető hozzá, ezért a vita során leírtakat nagyobb terjedelemben idézem, hogy az eredetiségét és a hangulatát is vissza tudjam adni.

11 Zsoldos (1842)

12 Uo. 673.

13 Kiss Mihály szerint: „*... a rendészet szintűgy, mint a közigazgatás államszervezeti cselekvőség. Ezen államszervezeti cselekvőség a rendészetnél szintűgy pozitív és negatív irányban halad, mint a közigazgatásnál. A közigazgatás szintűgy, mint a rendészet nemcsak az emberi cselekvőséggel, hanem az emberek mulasztásaival is foglalkozik. Az államszervezet kényszert vesz alkalmazásba úgy a rendészet, mint a közigazgatás terén.*”

14 Kiss (1896a) 4.

15 Uo.

*Biztosítania kell a közigazgatás rendes zavartalan menetét, szemben az emberi cselekvőség-gel vagy mulasztással: s ez a rendészet.*¹⁶ Ezt követően a szerző a rendészet fogalmát tisztázta, amely alatt a következőket értette: „a rendészet pedig azon államszervezeti cselekvőség mely pozitív és negatív irányban kényszerjoggal felruházva biztosítani törekszik, a közfejlődés érdekében kifejtett államszervezeti működés sikerét az emberi cselekvéségből vagy mulasztásból származó veszélyek ellenében.”¹⁷

Kiss Mihály írására Falcsik Dezső reflektált: „a rendészet a közigazgatás egyik ága, amely megelőző állami tevékenység hártja el amaz akadályokat, melyek az állam czélok elérését veszélyeztetik. [Sic!]”¹⁸ Mindez akkor igaz, ha létezik jól működő közigazgatás, mert ahol nem létezik rendszeres közigazgatás, ott nem létezhet rendészet sem, továbbá ahová a közigazgatás hatásköre nem terjed ki, ott nincs tere a rendészetnek sem. Angol példára¹⁹ hivatkozva a szerző kifejti, hogy önkormányzati tényezők is teljesíthetik a rendészeti feladatok egy részét, de attól még 1896-ban távol álltak, hogy a rendészeti feladatok nagy részét az önkormányzatok vállalják magukra. Így a szerző a modern államok rendészetének fejlődését az állami gépezet tökéletesítésében látta kivitelezhetőnek.

A Magyar Közigazgatásban napvilágot látott cikk Falcsik Dezsőt – mivel Kiss Mihály több állításával nem értett egyet – válaszirásra, vitára inspirálta. Falcsik Kiss Mihály írását ellentmondónak találta, különösen a rendészetéről kifejtett nézeteit. Falcsik véleménye szerint a közigazgatás fogalma Lorenz von Stein óta nem kérdéses, mely szerint: „a közigazgatás nem más, mint az állam cselekvése. Az államnak ugyanis, mint személyiségre emelkedett közületnek van akarata (törvény) és van cselekvése (az akarat megvalósítása, a törvény végrehajtása). Ez utóbbi a közigazgatás. Az állam azonban, mint jogi személy, cselekvésre nem képes. Helyette tehát polgárai vannak hivatva cselekedni, vagyis az állami czélok elérését megvalósítani (mert az állam cselekvése erre irányul). A közigazgatás ehhez képest úgy jelentkezik, mint az állami szervként működő állampolgároknak, kik az állam czéljai megvalósítására hivatvák, működése. Ez alapon tehát a közigazgatást úgy határozhatjuk meg, hogy az nem más, mint az állam szerveinek az állami feladatok teljesítésére irányuló tevékenysége. [Sic!]”²⁰ Ezt követően Falcsik tisztázta a rendészet és a közigazgatás (és nem a közigazgatási jogelmélet) viszonyát. Eszerint, ha az államnak van akarata (törvényhozás) és cselekvése (végrehajtás = közigazgatás), egyértelmű, hogy a rendészet az utóbbihoz tartozik. Véleménye szerint a rendészet is közigazgatás, és Kiss Mihály helytelenül járt el, amikor a rendészetet és a közigazgatást úgy kutatta, mintha azok egyenrangú fogalmak lennének.

Biológiai példával élve: a közigazgatás a nemet, a rendészet pedig ezen belül a fajt jelenti. Ezt később, a 20. században Tomcsányi Móric is hasonlóan írta le. Falcsik sze-

16 Uo.

17 Uo.

18 Falcsik (1896) 3.

19 Magyarországon a rendészet létrejöttének első emblematikus figurája Karvasy Ágoston volt, akinek *A politicalai tudományok, rendszeresen előadva* című könyve 1843-ban, Győrött jelent meg, *A közrendészeti tudomány* című munkája pedig 1862-ben, Pesten látott napvilágot. Ezért is tartom érdekesnek Kiss Mihály angol példára való hivatkozását.

20 Falcsik (1896) 3.

rint a rendészet a közigazgatás egyik ága, „mely megelőző állami tevékenység által hártja el amaz akadályokat, melyek az állam célok elérését veszélyeztetik. A rendészet tehát óvó, a veszedelmek elhárítására, az igazgatásnak útjában álló akadályok elmozdítására irányuló közigazgatási tevékenység. Egy negatív jellegű állami működés, mely a pozitív karakterű gondozási tevékenységgel párhuzamosan az igazgatás egész rendszerén keresztül vonul. Azért beszélhetünk például iparrendészetről, egészségügyi, ut- és vízi rendészetről stb., mert az igazgatás ezen részeiben mindenütt merülhetnek fel akadályok, melyek e cél elérését veszélyeztetik és így elhárítandók. Az igazgatásnak az akadályok elhárítására irányuló fajtát pedig rendészetnek nevezzük.”²¹ Ez alapján Falcsik háromféle rendészetet különböztetett meg:

- közigazgatási rendészetet;
- biztonsági rendészetet;
- igazságszolgáltatási rendészetet.

Végezetül Falcsik szerényen elhárítja azokat a kérdéseket, amelyekben véleménye szerint Kiss Mihály már maga is ellentmondásokba keveredett, ám határozottan felszólítja Kiss Mihályt, hogy válaszoljon az általa felvetett következő kérdésre: mit ért azon, hogy „Az államszervezeti fejlődés iránya és formái a legpregnansabb módon nyilatkoznak a közigazgatás rendészet alaptereinek szervezeti rendjén belül?”²²

A megfogalmazott kritikákra és a kérdésre a következő lapszámban²³ Kiss Mihály a következőként reagált. Véleménye szerint elmúltak azok az idők, amikor ex katedra szerint valamit ki lehetett jelenteni. Számára Lorenz von Stein tanai sincsenek kötáblába vésve. Dogmák semmiféle tudományban nem léteznek. A legtekintélyesebb írók tantételei sem igényelhetnek feltétlen hódolatot. Továbbá véleménye szerint: „sem a közigazgatásnak, sem a rendészetnek nincsen ma oly fogalmi meghatározása, melyet bárki feltétlenül elfogadhatna.” Harmadik kiadást megélt könyvében a rendészetet már maga Lorenz von Stein sem tekintette a közigazgatás vagy a beligazgatás ágának, hanem önállóan tárgyalta. Majd így folytatta: „Az élet iskolája tanított meg annak felismerésére, hogy a rendészetet el kell választani a közigazgatástól, hogy az elmélet mezején keresni indultam azon alapokat, melyek segítségével az elválasztást keresztül lehetne vinni.”²⁴ Véleményem szerint Kiss Mihály nem érdemi, szakmai választ adott a felvetésekre, hanem próbálta a kritikai észrevételeket elbagatellizálni. Válaszának hangneme és stílusa is méltánytalan volt a tudományos vitához. Végezetül gúnyos megjegyzéssel zárta reflexióját, arra kérve Falcsik Dezsőt, hogy tétélezzen fel annyi elméleti felkészültséget a gyakorlatban dolgozó kollégákról, hogy azok meg tudják különböztetni a közigazgatási rendészetet, a közbiztonsági rendészetet és az igazságszolgáltatási rendészetet éppúgy, mint dr. Falcsik Dezső úr. Az adok-kapok nem, de az elméleti vita a folyóirat hasábjain ezzel lezárult.

A vita időszakában több jogtudós, rendészeti szakember tollából kitűnő munkák születtek, amelyek feleltették a vita kirobbanását és színvonalát. Ezek közül megemlítem Petrovics Lászlót, aki a *Közrendészeti tudomány és a magyar rendőri gyakorlat* című

21 Uo.

22 Uo. 4.

23 *Magyar Közigazgatás*, 1896. 27. sz.

24 Kiss (1896b) 6.

munkája²⁵ első fejezetében a közrendészet és rendőrség ismerete alatt megalkotta a közrendészet fogalmát. Eszerint: „A rendőri hatalmat, valamint annak tárgyait és gyakorlatát meghatározó jogszabályok összességét közrendészetnek a közrendészet rendszeres előadása pedig közrendészet tudományának nevezetik.”

Ugyanebben az évben Grünwald Béla: *A törvényhatósági közigazgatás kézikönyv* című munkájában²⁶ a témához kapcsolódóan a következőket írta: „A közigazgatás harmadik nagy funkciója az egyesekkel szemközt a rendészet. A rendészet az állam azon tevékenységét jelenti, mellyel a külső lét biztonságát, mely az emberi fejlődés fő feltételeinek egyike, megadja az állam polgárainak. A rendészet tárgya tehát; valamely közveszélyes tényező, s feladata a védelem a tényező hatása ellen... Nem lehet saját rendszere, hanem a beligazgatás rendszeréhez alkalmazkodik, s a rendészetnek ugyanazon rendszere van, mint a beligazgatásnak... A rendészet tevékenysége (negatív) fenntartó és oltalmazó.”

A korszak sokszínűségét jelzi, hogy a rendészet témakörében többen, főként a közigazgatásban dolgozók ragadtak tollat, hogy kifejtsék véleményüket. 1887-ben a *Jog* című folyóirat hasábjain jelent meg Kovács Pál rendészettel kapcsolatos írása, amelyet jogi akadémiai tanári tapasztalata alapján érzett szükségesnek megjelentetni. Ugyanis, utalva Lorenz von Steinre, Kovács Pál sem találkozott még két egyformán megfogalmazott rendészetfogalommal, és azt is kifogásolta, hogy hallgatói a vizsgák során nem tudnak rendészeti ügyeket megemlíteni. A kialakult helyzetnek megfelelően Kovács Pál egy általa helyesnek tartott rendészetelméleti megközelítésről írt, amelyet inkább vitára ajánlott bocsátani. Véleménye szerint az „államlakosok” szellemi és anyagi jólétét minden veszéllyel szemben meg kell védeni, s ezt az állam biztosíthatja, melynek erre irányuló tevékenységét a közigazgatási jogtudományban rendészetnek hívják.

Egy másik jeles jogtudós, Csiky Kálmán is a közigazgatás részeként határozta meg a rendészetet. Csiky 1889-ben kifejtett álláspontja szerint a rendőri igazgatás – mint közigazgatási tevékenység – súlypontja az egyén létfeltételeinek biztosításában áll.

A fentiek is azt igazolják, hogy a nagy vita méltánytalan volt az akkori szakmai közéletben. S bár a lap hasábjain a szerzők közötti vita lezárult, azonban a rendészet életében később még többször előkerült. Ugyanakkor, úgy gondolom, mára egyértelművé vált, hogy a rendészet a közigazgatás része.

IRODALOMJEGYZÉK

- Balla Zoltán (2014): A rendészet és a közigazgatás tartalmi összehasonlítása. In: *Magyar Rendészet*, 14. évf. 4. sz. 11–23.
- Concha Győző (1905): *Politika*. Budapest, Grill Károly Könyvkiadó Vállalata.
- Concha Győző (1988): A rendőrség természete és állása szabad államban (1901). In: *A magyar közigazgatás-tudomány klasszikusai, 1874–1947*. Budapest, KJK.
- Csiky Kálmán (1889): *A magyar állam közigazgatási joga*. II. kötet. Budapest, Pallas.
- Falcsik Dezső (1896): A rendészet és közigazgatás. In: *Magyar Közigazgatás*, 20. sz.

25 Petrovics (1884)

26 Grünwald (1884)

- Ferenczy Árpád (1905): *A politika rendszere. (Alkotmány- és közigazgatástan.)* Budapest, Politzer-féle Könyvkiadó Vállalat.
- Karvasy Ágost (1843–1844): *A politikai tudományok rendszeresen előadva, I–III.* Győr, Streibig.
- Karvasy Ágost (1862): *A közrendészeti tudomány.* Pest, Emich Gusztáv.
- Kiss Mihály (1896a): A rendészet és közigazgatás. In: *Magyar Közigazgatás*, 18. sz.
- Kiss Mihály (1896b): A rendészet és közigazgatás. In: *Magyar Közigazgatás*, 27. sz.
- Koi Gyula (2013): *Külföldi hatások a magyar közigazgatás-tudományban.* PhD-értekezés. Győr.
- Lőrincz Lajos (szerk.) (1988): *A magyar közigazgatás-tudomány klasszikusai.* Budapest, KJK.
- Magyar Közigazgatás*, 1896. 18., 20., 27., 36. számai.
- Mohl, Robert (1866): *Az államtudományok encyklopédiája.* Pest, Heckenast Gusztáv.
- Petrovics László (1884): *Közrendészeti tudomány és a magyar rendőri gyakorlat.* Budapest, Pannónia.
- Sallai János (2014): A rendészet fogalmának kialakulása és történetének áttekintése. In Gaál Gyula – Hautzinger Zoltán (szerk.): *Rendészettudományi gondolatok.* Budapest, MRTT.
- Stein, Lorenz von (1871): *Államigazgatás és igazgatási jog.* Pest.
- Szamel Lajos (1985): A modern rendészetfogalom és következményei. In Ádám Antal (szerk.): *Jubileumi tanulmányok 40.* Pécs, Janus Pannonius Tudományegyetem.
- Tomcsányi Móric (1929): *Rendészet, közigazgatás, bírói jogvédelem.* Budapest, MTA.
- Tomcsányi Móric (1933): *Magyar közigazgatási és pénzügyi jog: különös (szakigazgatási) rész.* Budapest, a szerző kiadása.
- Zsoldos Ignác (1842): *A szolgabírói hivatal. I. Törvénykezési rész. II. Közrendtartási rész.* Pápa.

SUMMARY

Public Administration or Law Enforcement – The Debate

SALLAI János

In scientific public life researchers and scientists frequently have discourses on theoretical and practical questions and problems. The same happened in the law enforcement versus civil service debate, when in 1896 in the 3rd May issue of the journal Hungarian Civil Service Mihály Kiss explained that civil service evolved from law enforcement and the research of law enforcement theory led to the foundation of administrative law theory. Dezső Falcsik reflected on Mihály Kiss' writing: "law enforcement is a branch of civil service that takes preventive action against obstacles which prevent the state from achieving its aims." Although the debate ended in Civil Service, it is still present in academic circles like an underground stream.